

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XII.

V Ljubljani 22. grudnia 1859.

List 26.

Slovo od stariga leta.

Leto k koncu gre! Kako se bomo po kersansko posloveli z njim, ki ga nikoli več ne bo? Prosimo Boga milostniga, da bi nam odpustil, kar smo zamudili, da bi nam prizanesel, kar smo zagrešili. Zato si pa tudi mi vsi nasproti odpustimo, kar smo se kej nasproti žalili, ali zdaj ali kde. Vsim tedaj vsi zavolj Jezusa odpustimo, in vse žive in mrtve prosimo zavolj Jezusa za zamero. Upamo sicer noviga leta dočakati, ki je pred pragom, vendar za gotovo ne vemo; še marsiktere, ki ne mislijo, utegne poprej smertna kosa zadeti; torej čujmo v gnadi Božji, ker ne vemo ne ure ne dneva, kdaj Gospod pride. — Zdaj pa Bog daj vsem srečo, blagor, veselje, zdravo Novo leto: le samo satanu in njegovim hlapcem podèri njih osnove in potergaj zaderge, ki jih dobrim nastavljajo.

Marijino česenje.

Ko noč prežene svitla zarja,
Bliš zvezd in mesca obledi;
Ko prepelica prebudi
Se v rosní travi; kliče ovčarja
Petelin zbirat čede drage,
Zaslišim zvona glase blage.

Glej angelj je prišel k „duhovni posodi“,
Pa silno se vstroši presveta divica:
„Ne boj se, Marija, nebeška kraljica,
Ti milost si našla: brez straha mi bodi!
Boš Mati premila,
In sina rodila,
Nebeškiga večniga kralja.“ —

Na nebu jasnim solnce sije,
In čeda v sencici leži,
Na čelu kmetu pot stoji.
Pobožno ki se zdaj odkrije,
Povzdigne duh, srcé v višavo,
Ker zvon doni Mariji v slavo.

Ki angelju rekla besedo pohlevno:
„Krilatec nebeški, poslanec Gospoda,
Ki večno kraljuje od roda do roda!
Glej tukaj divico preslabo in revno
Vse voljno storiti,
In voljo spoštiti
Nebeškiga večniga kralja.“ —

Se solnce skriló, zvezd mirjada
Na vedrim nebu primigljá.
Prot domu voz ratar peljá,
Berž polna je mu skednja sklada.
V okrožju vse potihne kmalo,
Le zvon doni v Marijino hvalo.

Marije, ki hči je brez greha spočeta,
Ki kači peklenški je glavo razterla,
Adamovcam zopet nebesa odperla
Devica ob enim in Mati presveta;

Nam Mati premila
Je Sina rodila
Nebeškiga večniga kralja.

In ko že lunica priplava,
In vse okoli je tihó
Še dolgo bije na uhó
Mi zvona glas: „Marija zdrava!“
„Oj zdrava Božja porodnica,
Nebeška vsmiljena kraljica!“

Janez Bile.

Žitljenje vjetiga pušarnika Malka, ki ga je popisal sv. Jeronim (Ep. III. l. 3.)

Antiohija je mesto v Sirii. Tri tavižent korakov od tega mesta proti izhodu je majhna vas, ki se ji Maronia pravi. Ta vas je imela zaporedoma več gospodarjev in varhov. Ko sim bil v svoji mladosti v Sirii, je prišla v posestvo mojiga Gospoda papeža Evagrija. Imenujem pa to vas zato, da bodete vedili, kje sim zvedil, kar bom pisal.

Bil je tukej človek, Sirec po rodu in jeziku. Imenovali so ga Malka, — mi bi mu rekli kralj (malek ali melek). Z njim vred je živela pa tudi stara ženica; bila je pa že tako obnemogla, da bi ji bil vsak dan smert prerokoval. Če bi bil človek pri njima vidil še Janeza, bi si bil mislil, da sta evangelijska Caharija in Elizabeta, tako sta bila oba goreča in pobožna, tako sta pogosto oba hodila v cerkev. Jel sim sosede spraševati, kakšno zvezo imata med seboj? ali sta zakonska? ali sta si v rodu? — Z enim glasam pa so vsi pripovedovali od nju ljubezni, bogoljubnosti, in kaj vém kaj še vse čudniga. Ta odgovor me je še bolj mikal. Grem k tistimu človeku, ga sprašujem in to-le mi pové:

Dragi moj sin! doma sim v Maronii. Bil sim edini sin svojih staršev. Silili so me se oženiti, da bi se ohranil njihov rod in bi imeli komu izročiti svoje posestvo; jaz pa sim hotel biti menih. Ker me je oče le silil v zakon, in se mi je mati le perlizovala se oženiti: popustim starše in domovino. Vdariti sim jo mislil proti izhodu, ker pa tega zavolj bližnje Perzije in zavolj rimskih taborov nisim mogel zveršiti, jo mahnem proti zahodu. Brešna sim imel pri sebi le za silo. Pa kaj bom dolgo pravil? prišel sim do pušave kalcedijske, kije bolj proti jugu med Imi in Eso. Tam dobim nekaj menihov, pridružim se jim, poslušam njih nauke, skerbim z delam za vsakdanje potrebe, in krotim s postam meseno poželenje. Čez nekaj let se me pa loti misel domú iti. Mati je še živela; oče pa je bil že umerl, kakor sim bil zvedil. Zakaj pa sim si bil zmislil se domu vrniti? Menil sim tolažiti mater vdovo, predati svojo dedšino, razdeliti nekoliko denarjev med ubožce, podariti nekaj samostanu, ostalo pa — kaj se čem sramovati in tajiti — sim mislil za-se prihraniti. Ko moj samostanski sprednik ta sklep zvé, mi je jel vpiti, da to je hudičeva zvijača, in da v tem poštenim kozuhu je zavit stari parkelj. Kdor tako dela, je podoben psu, ki se verne k temu, kar je izkozlal.

Veliko pušavnikov je hudoba s tem že zmotil; on je zvitá buča, ki ima vedno zakrit svoj hudičev obraz. Spominal me je tudi veliko svetopisemskih zgledov, in rekel na priliko: Ali ni Adama in Eve prekanil s tem, ker jima je Božjo natoro obetal? Z dokazi me prepričati mogel ni; pade tedej pred-me na kolena, me prosi, da bi ga vender ne zapustil, da bi vender samiga sebe ne pogubil, in da bi se vender zdej ne ozéral nazaj, ko že deržim za drevo. Gorje meni revežu! premagal sim svojiga svariveca z žalostno zmago; menil sim namreč, da mu ni toliko mar za moje rešenje, kolikor za svojo tolažbo. Spremi me iz samostana kakor bi spremljeval merlica. Za slovo pa mi se rece: Vidim te, sin, da si zaznamovan z znanjem satanovim. Več ti ne bom pravil, zakaj? tudi nič več ne poslušam tvojih izgovorov. Ovea, ki zapusti varno zavetje, hlev, gre nasproti nevarnim velkovam. Na poti od Berce proti Esi je blizo ceste pušava, kjer se vlačugarski Saraceni klatijo. Popotniki se teh ljudi boje. Zbere se jih torej več, da bi z združeno močjo nevarnosti toliko lozej ušli. Tistikrat, ko sim jaz popotoval, se nas je bilo zbralo okoli sedemdeset. Bili so med temi mozeje, zene, mladenci in otroci. In lej! na enkrat nas napadejo Izmaeliti. Jahali so kamele in konje; imeli so obrasene in ovite glave; bili so napol nagi; vlekli so za seboj plajse in široke cevlje; viseli so jim raz ram tulji; svigali so z nenapetimi loki; imeli so dolge sulice — niso namreč šli v boj, ampak prisli so na rop. Zdej nas polove, razkrope in na vse kraje zlečejo. Jaz, ki sim bil v svojih mislih že davnej posestnik dedšine, in ki sim se bil prepoznal jel kesati, da sim zapustil samostan, pridem ravno tistemu gospodarju v roke, kakor ta zenska. Potem nas peljejo, pa kaj bom djal? nesejo nas na visocih kamelah po široki pušavi. Vedno smo bili v strahu, ker naše jahanje je bilo bolj podobno visenju kakor sedenju. Napol strovo meso smo imeli za živež; kamelno mleko pa za pijačo. Dojdemo do velike reke, jo prebredemo, pridemo v sredo pušave, in zdej smo bili na gospodovim domu, kjer smo po segi nevernikov mogli gospodinja in otroke castiti in se jim uklanjati. Zdelo se mi je tukej kakor ko bi bil v jeci zapert; spremenili so mi obleko, ali prav za prav — slekli so me, da sim se učil nag hoditi, ker vročina tistiga kraja ni perpuštila družiga zakriti kot sramoto. Postavijo me za ovcarja. Pri tem opraviu sim imel po obilnosti težav to tolažbo, da sim le redko vidil svoje gospodarje in sosuznje. Mislil sim se nekoliko podobniga očaku Jakopu, in spominjal sim se Mozesja; oba sta pasla tudi v pušavi ovce. Za živež sim imel sir in mleko. Vedno sim molil in prepeval psalme, ki sim se jih bil naučil v samostanu. Scasama se mi je sužnost tako prikupila, da sim se je še celo veselil. Boga sim hvalil, da mi je bilo mogoče živeti po meniško na tujem, ker sim ta stan bil zapustil v domačiji. Ali oj! kdo je tako skrit, da bi ga hudič ne najdel? oj! kdo ve šteti in kdo pozna vse njegove zanjke? Skrit sim bil; vender najde me njegova nevosljivost. Moj gospod vidi, kako se njegova ceda množi, in nič graje vredniga nad menoj zapazil ni; vedil sim namreč, da apostelj je zapovedal svojim gospodarjem zvesto služiti, kakor Bogu. Hoče me zato poplačati in me še bolj vdaniga storiti. Pa s čem? Dá mi tisto ženo, s katero sva bila nekđaj vkup vjeta. Branim se, pravim, da sim kristjan, prigovarjam, da mi ni pripušeno vzeti žene, ktere moč se živi. Njeniga moza so bili ravno tisti krat vjeli, kakor mene in ga odpeljali v druge kraje. Zdej gospodar obdivja, popade ga neizrečena togota, z golim mečem hoče mahnuti po meni. Kri bi bil prelil, ko bi berž rok po ženi stegnil ne bil. Ta dan pride noč prezgodej; bila je zame tudi temnejši ko navadno. Nevesto pelam v napol razkrit berlog. Sklepa naji žalost in groza eden družiga; molčiva. Zdej se le začnem spoznavati breme svoje sužnosti; veržem se na tla in začnem jokati, da sim zapustil svoj meniški stan, ter rečem: Ali v to sim prihranjen jaz ubogi grešnik? Tako deleč so me pripravile moje pregrehe, de

bi s sivo glavo devišstvo zgubil in zakonski mož postal? Kaj mi pomaga, če ravno sim zavolj Boga zapustil starše, domovino in premoženje, če pa storim to, zavolj česar sim vse zapustil, da bi ne storil? Hrepenel sim po domu, zato moram to terpeti. Kaj bova počela, duša moja? Ali bova poginila? Ali bova premagala? Ali čakava Božje roke, ali se hočeva prebosti? Zaderi meč v se; bolj se je bati dušne, kakor telesne smerti. Tudi z ohranjenjem čistosti se pridobi krona marternikov. Spričevavec bom Kristusov, ako ravno ležim nepokopan v pušavi; sam sebi hočem biti preganjavec in marternik. To zgovorivši potegnem v črni noči blisketeči meč, nastavim ojstrino proti sebi in rečem: Z Bogom! nesrečna žena; boljši je, da me častiš marternika, kakor da bi me spoznala v zakonski zvezi. Zdej pa se ona verže pred-me na kolena in reče: Prosim te v imenu Jezusa Kristusa, in zarotim te pri stiski sedanjiga časa: nikar ne prelivaj kervi zavolj mene! Hočeš pa le umreti? prederi z nožem poprej mene; boljši je, da se tako skleneva*. Tudi ko bi moj lastni mož zopet k meni prišel, bi vender vedno hotla varovati čistost, ktere sim se privadila v sužnosti; ljubši mi je zgubiti življenje, kakor čistost. Ti hočeš umreti, ker se bojiš z menoj meseno skleniti? vedi: jaz bi umerla, ko bi se ti skleniti hotel. Imej me za nevesto sramožljivosti, in veže naj naji vez duha, ne pa vez mesa. Gospodarji naj si mislijo, da sva zakonska; Kristus bo vidil, da sva brat in sestra. Lahko jih bova prekanila in zakona prepričala, ako se bova tako ljubila. Obstanem, pravi, da sim osternel in občudoval meč te žene, in da sim jo kakor svojo nevesto toliko bolj ljubil. Vidil pa vender nikdar nisim njeniga života; dotaknil se nikdar nisim njé mesa, ker bal sim se zgubiti v starosti, kar sim si ohranil v mladosti. Preteklo je veliko veliko dni v takim zakonu; bila sva gospodarju ljuba zavolj poroke, in ni ga bilo sum, da bi hotla ubežati. Včasih me cele mesece ni bilo doma; zvesto sim pasel čedo po pušavi. Dolgo potem sedim nekiga dne sam v pušavi; vidil družiga nisim kakor zemljo in nebo. Premišlujem to in uno; spominim se tudi družine menihov, posebno obličja samostanskega očeta, ki me je podučeval, branil iti, in ki me je bil zgubil. V takim premišljevanji zagledam mravljiše, vidim po ozki stezi pridne mravlje nositi veči bremena, kakor so bile one same. Ene so v gobiku nosile nekake semenske zerna; ene so tirale perst iz jame? ene pa so delale jezi nalivam v bran. Perve soskerbele za zimo in so zerna presekovala**, da bi jih ogreta in namočena spomladanska zemlja v zeliša ne spreminjala; te pa so v slovesnim žalostovanji merlice iz jame nosile. Posebno sim se čutil da pri taki množici ni nobena nobeni nagajala in ji nasprotovala; in kaj še? če je ktera pod butaro ali bremenam padla, so urno druge svoje rame postavile in ji pomagale. Pa kaj bom toliko govoril? tisti dan so mi napravile mravlje veliko veselja. Spominil sim se tudi Salomona, ki nas vodi k pridnim mravljam in spodbuda leno dušo. Po tem premišljevanji se mi priškupi sužnost; želeti začnem po samostanskih celicah in hrepeneti po življenji, ki je tako enako mravljišu. Dela se za občino; nihče nima kej lastniga, in zato je vse vsaciga. Ko se vernem v staniše, me sreča žena; žalosti skrivati ne morem, torej me vpraša, zakaj sim tako prepaden. Povem vzrok; ona svetuje ubežati. Prosim jo, naj molči; ona obljubi? Od zdej sva v strahu in upanji vedno le od bega šeptala. Imel sim pa v čedi dva strašno velika kozla. Zakoljem ji, si naredim iz koz mehove in meso pripravim za po poti. Precej prvi večer jo potegnem. Gospodarji so mislili, da na skrivnim počivava; midva sva pa v begu mehove in meso

* V ti reči sta imela zmedene misli, ali se pa nista spomnila, da ni perpušeno samiga sebe umoriti.

** Niso bile zerna, ampak jajca. Kdor hoče od mravljinov kaj prav mičniga brati, dobi v Natur und Offenbarung 9. Heft, 5. B.

nosila. Prideva do reke (bila je tu do 10.000 korakov), napihujeva mehove, se nanje vsede, in zročiva se vodi. Sede na mehovih sva pa vedno tudi z nogami nekoliko veslala, da naji je voda dalje nesla in da sva se nižej na unim kraji ustavila. Storila sva to zato, da bi bilo težej za nama najti sledú. Pri prepeljevanji se je mesó zmočilo; nekoliko ga je ušlo po vodi. Ostalo ga je komej še za tri dni. Pri vodi sva se tudi že na prihodnjo žejo do sitiga napila. Zdej pa jo stečeva in se vedno nazaj ozerava. Vec sva prešla po noči, kakor po dnevu, ker bala sva se zalezovanja Saracenov, tudi ker je bila vročina silno huda. Še zdej se revež tresem in kri v žilah mi zastaja, ko to pripovedujem. Tretji dan pa od deleč zagledava neke, kar se je vidilo, kakor da bi dva kamele jahala. Kaj nama hoče družiga na misel priti, kakor da naji gospodar zasleduje in smert napoveduje. Bojiva se; stopinje v pesek vtisnjene so naji pa izdajale. Kako si hočeva pomagati? Bila je precej zraven na desni jama, ki je deleč pod zemljo segla; ali bala sva se kač, gadov, škorpjonov in družih strupenih žival, ki hodijo v take kraje zavolj strašne vročine sence iskat. Stopiva vender vanjo; pa ne upava si deleč iti in ostaneva precej pri vhodu na levi strani; ko bi bila šla dalje, naji bi bila utegnila smert tu zalezti, kjer sva ji ubežati hotla. Misliiva si: če se naji revežev Gospod Bog usmili, bova rešena; če pa on naji grešnika zapusti, je v jami gotov grob. Kaj meniš, kako namaje serce tolklo? kaj meniš, kako sva se tresla, viditi pred jamo stati svojiga gospodarja in eniga sosuzojev, ki ji je bila sled pripeljala do najniga zavetja? Obljubim ti, veliko težej je smert pričakovati, kakor smert prestati. Zopet sim zavolj strahú in truda jecjal; in ker mi je gospodarjev glas poušesih šumel, si besedice žugniti upal nisim. Hlapca poslje, da bi naji izlekel iz jame; sam pa derži kameli in naji čaka z golim mečem. Oči imajo pa to lastnost, da če prideš iz solnca na temoten kraj, nič vidil ne boš. Tako se je godila tudi temu hlapcu. Stopil je v jamo; pa vidil naji ni. Gré torej kake 3 do 4 vatle deleč naprej. Gledava mu za herbtam in poslušava glas, ki se razlega po jami: Obešenjaka pojdita ven! pojdita po smert! Kaj postajata? Kaj se obnavljata? Pojdita! Gospodar vaji kliče in čaka. Še ni izgovoril, ko sva v temi zagledala levino, in lej! ta zver napade tega človeka, ga zadavi in kervaviga v berlog vleče. O mili Jezus! kako sva se tistikrat tresla, in kako tudi veselila. Gledala sva pokončati svojiga sovražnika. Gospodar zunej čaka; ker pa vedil ni, kaj se je zgodilo, meni da sva se hlapcu zoperstavila. Vec ne more berzdati svoje jeze; kakor je deržal meč, tako jo vdere v divji togoti v jamo in preklinja hlapcovo lenobo. Ali čuj! predenj pride do naji, ga ima zver že v žrelu. Kdo bi li verjel, da se je vpricho divja zver za naji bojevala? Eniga strahú je bilo zdej pa, če konec; tode levina je bila še v jami. Tolažilo naji pa je, de je ložej prenesti serditiga leva, kakor serditiga človeka. Bojiva se; čakava, kako se bo izšlo. Kako bi nama bilo v taki nevarnosti pri sercu, ko bi bila čistost zapravila? Ker sva jo pa ohranila, naji je ta misel tolažila bolj kakor močin zid. Levina se je zalezovanja bala, in ker je bila zapazila, da smo jo vidili, zgrabi svoje mladice, jih nese iz jame, in nama prepusti stanovališče. Precej si pa iz jame vender upala nisva. Dolgo čakava. Če sva pa mislila iti, pride precej strah, da naji bo srečala levina, zgrabila in podavila. Ko sva še en dan čakala, zgine ves strah. Zvečer greva iz jame, in zagledava dve kameli, ki jih zavolj urnosti imenujejo dromedare. Prežvekovali ste ravno poprejšnjo pičo, in si z njo zopet želodec polnile. Zajahava ji, pokrepčava se z novim brešnjam, in deseti dan dospeva do rimskih straž. Peljejo naji k poveljniku, poveva mu, kako se je z nama godilo. Ta naji pošlje k Sabinianu, vojvodu Mezopotamije, ki je kameli kupil in plačal. Ker je biltisti moj nekdanji samostanski sprednik že v Gospodu zaspal, sim prišel v te-le kraje in sim se pridružil meniham; ženo pa, ki sim jo vedno

ljubil, kakor svojo nevesto, in pri kateri nisim nikdar bil brez skerbi, kakor svoji sestri, — sim izročil devicam.

To je meni mladenču pravil starček Malek. Zdej sim pa jaz starček to povest čistosti povedal čistim. Device sva-rim čistost si ohraniti. Vi pa jo pripovedujte mlajšim, da bodo vedili, de se da čistost ohraniti tudi med meci, v pušavi in med zverinami, in da človek, ki je vdan Kristusu, pač zamore umreti — premagati pa ga nihče ne more.

A. P.

Odpe'janje papeža Pija VII. iz Rima.

(Konec.)

Popotvanje papeževo iz Florence do Alesandrije je terpelo sedem dni, od 9. — 15. maj. serpana. Neko jutro prve dni so se bili kmetje krog voza zbrali, blagoslova prosit. Poveljnik je vidil, de mora ustaviti in sv. Očetu privoliti, ljudi blagosloviti. Pri ti priložnosti poprosi papež nekoga zmed njih, ki so bili še na kolenih, de naj mu pri-nese malo hladne vode. Vsa množica je po koncu, ko bi trenil; eni tekó k konjem, jih priderzat, drugi se pred žandarme vstopijo, veliko jih urno in veselo klicaje v svoje kočee teče. Prinesó sv. Očetu vsakterih reči, de bi se po-živili; iz rok vsaciga so mogli kaj vzeti, ali se saj dotak-niti, kar niso vzeli; od vsih strani so klicali: „Jest, jest, sveti Oče! jest tudi!“ „Od vsih,“ odgovore v obilnih solzah pohlevni veliki mašnik. Eden kmetov, ki je bil nar lepšiga sadja v voz vergel, je med tem s pomenljivima besedama: Vuole? dica! (Hočete? — povejte!) papežu svetoval, če hočejo, de žandarme odpravijo in jih rešijo. Papež z glasam resnične ljubezni in dobrote srečno prosi, de naj ne poku-sajo kagicga nasprotovanja, in zopet se zroči stražniku, ki zavije proti Genvi. — Nekaj poti dalje je bil poostal voz, ki je peljal papeževo robo, sv. Oče pa so bili vsi mokri od vročine. Poprosijo tedaj, de bi jim kdo kakoršno koli strajco dal. Precej jim jo kmet prinese, z veseljem roko kušne, ktera ga je blagoslovila in izpukne iz papeževiga rokava malo buciko ali iglico, ki jo ko drago zastavo za to poso-jilo seboj vzame.

Ko je bilo še tri laške milje (to je, poldrugo uro) do Genve, reče poveljnik obstati, desiravno je bil še le poldan. Nekaj pozneje pride drug žandarmerijski poveljnik, Boisard (r. Boazár), ki je bil namenjen na mesto Mariotti-tovo; z njim so prinesli tudi dve nosili. V eno so posadili papeža, v drugo kardinala Doria-ta, drugi so mogli hoditi; tako so se blizali pomorju. Tamkej sédejo v lahno barko, veslajo več ur dalje in dosežejo do jutra uno stran Genve, ktero so bili obveslali, in pognali so dalje skoz Piemont. V Mon-dovi se je gorečnost ljudstva bolj določno pokazala: duhovni redovi pridejo sv. Očetu v procesii naproti in jih spremljajo; Piemontezi štejejo žandarme s svojimi pogledi in zdelo se je iz mnogoterih znamenj in besed, de svetvajo papeža re-siti. „Kolikor bližej Francoskiga smo prihajali, toliko bolj se je razodevala gorečnost,“ piše Moiraghi, eden zmed pa-peževih spremljavcov. Pri prvi francoski vasi so se naj ime-nitniši, z izgovoram, de hočejo za red skerbeti, sv. Očetu zmiraj bolj blizali, de bi jih milovali in tolažili in jim roke kuševali, v kar so sv. Oče v dostojnosti in ponižnosti pri-volili.

V Grenoble-u, ki so bili že poprej zvedili, de se bo neki papež tamkej nekaj časa pomudil! se je nekaj poseb-niga dogodilo. Tamkej namreč sta se nekako snidla ona, ki stasi edina še upala mogočnemu Napoleonu zoperstaviti: serčna obsada iz Saragose, španjskiga mesta, je bila v Grenobleu v vojaški zapertii, s papežem. Ko tedaj naznanijo, de papež pride, tirja obsada neutegama, de mu hoče naproti iti, in berž ko se prikaže voz sv. Očeta, je vsa posada v enim mahu na kolenih. Sv. Oče se skorej z vsim životam na-prej nagnejo in z obrazam, s kteriga je sijalo veselje, osre-čenje in živa priserčnost, zlijejo blagoslov nad junake, ki

so bili od težkiga truda začerneli. Kakor so se obnašali Španjoli, tako celo mesto Grenoble. Prefektov namestnik, ki je papeža s spoštovanjem sprejel, mu je naznanil, da so vozovi pripravljeni, ako bi Njih Svetost hotli na sprehod. Pij pa odgovori: „Ako nas ti vozovi v Rim nazaj popeljujejo, bomo vanje sedli; v stanu jetništva pa, kakor smo zdaj, se nam ne spodobi, na sprehod voziti se.“ Množica vernih, ki so prosili papeževiga blagoslova, je bila toliko, da so mogli precej prostoren kraj v nekem vertu odločiti, v kteriga so od časa do časa ljudi dopuščali, papežu svoj poklon opraviti; le samo škofa z vsakterimi izgovori niso k papežu pustili.

Toliki shodi ljudstva pa so oblastnikom nepokoj delali; nepredvidoma pride povelje, da morajo v Valenco odriniti, kjer je bil veliki terpinec papež Pij VI. v sužnosti umrl; od tam pa v Avinjon. To mesto je bilo nekdanj lastina apostolskiga sedeža, po kovarstvu prekucije je bilo s Francoskim sklenjeno; vendar papež je bila cela knežija ohranila podložno čutilo do sv. Očeta. Ko Pij v mesto pride, se takorekoč celo mesto brez razločka starosti in spola gnete okrog voza, ki je bil na nekem tergu obstal. Vsi so pozdravljali z glasnim klicem sv. Očeta. Gospé in gospodje prvih stopinj so si z zlatam odkupovali privoljenje, da kočijnih vratih priti. Boisard je sicer soldatam veleval, da naj nadležne odganjajo; tode uni, ki jih je premalo bilo, si niso upali, kaj s svojim orožjem opraviti. Poveljnik, zvedivši, da vse prebivavstvo na potu od Carpentras-a skupej vre in da iz vseh vasi ob Roni ljudje kakor h križanski vojski v mesto deró, je bil zapovedal mestne vrata zapreti. Že se začnajo pogovori med papeževim spremstvom in ljudstvom. Nekdo imenitne postave in imenitno oblečen se bliža g. Moiraghi-u in vpraša: „Gospod, ali je res, da je papež Napoleona preklical?“ Moiraghi odgovori: „Na to gospod, Vam ne morem odgovoriti.“ „To mi je zadosti,“ reče le-uni. — Poslednjič oberst Boisard skoz ljudstvo prerije; imel je v rokah dve nabiti samokresnici ali pištoli, ki pa v svoj lastni prid nič ni z njima počel. Zapové voznacem pognati in papeža iz mesta odpeljati. V Aix-u (Eš-u) se je ravno tako godilo; celo Provence-a (Provansa) je skazovala svojo podložnost paglavstvu sv. Cerkve.

Tako so prišli blizu Nise, kjer so se pripravljali papeža slovesno sprejeti. Ko pridejo do mosta reke Var-a, gre papež iz voza, čez most peš iti. Od ene strani je posebna reč pogled sv. Očeta nase vabila. Tukaj niso bili, kakor na Francoskim, vsi stanovi zmešani. kovač s kladvam na rami, gornik z rovnico, in vse ljudstvo brez razločka skupaj. Tukaj je bilo vse poprej zverstenó, stanovi so bili ločeni, vsaki stan po svojih stopnjah: duhovni so bili posebej in v svojih mašujih oblekah napravljeni; plemenitniki so imeli svoje redove in znamenja, deset tavižent ljudi je bilo na kolenih, in vse je molčalo. Sv. Oče so blagoslovljevalje sami naprej šli in so svojo stražo zadej prideržali z znamenjem, katero so ji dostojno dali. — Na koncu mosta zopet v voz gredo in se peljejo skoz mesto, kteriga ulice so bile s cvetlicami natresene. Kolikor časa so se tam mudili, je bilo mesto vsaki večer slovesno razsvetljeno. Boisard je pač sprevidil, da to dobo ne vodi deržavniga jetnika; pustil mu je prostost, duhovne in prebivavstvo viditi, kateri so prihajali. Ponoči so prepevali svete pesmi med glasbinim spremljanjem pred papeževim stanovanjem.

Za zdaj je bila Savona odmenjena za prebivanje sv. Očeta, in da bi dosedanje počevanje na poti odvernili, je poveljnik sklenil po manj očitnim krajem po hribih popotovati. Neki gospej pa pride lepa misel, to cesto na večer razsvetliti in na vse drevesa svetilke ali lampice obesiti. Ta zgled je bil skorej po vsi poti posneman, ne le samo od pobožnih oseb, temveč tudi od višjih vradnij. V Savoni so bili sv. Oče napred sprejeti v hiši deržine Santonovih, dokler niso čez nekaj dni dobili stanovanja v škofjski dvorani. Tukaj tedaj so ostali sv. Oče Pij VII. od 9. vel. serpana 1809 zdaj v voljnjejšim, zdaj v teršim jetništvu, do roznika

1812, ko jih je Napoleon ukazal peljati v Fontainebleau (r. Fontéubló). Od ondó se je veliki apostolski mučenec po mnogim in terdim bojevanji zoper krivične tirjatve svojiga stiskaveca vernil na Lasko in v Rim. Bili so sv. Oče o svoji vernitvi od vsih strani z velikim veseljem in prisercnim radovanjem sprejemani in po svojim terpljenji razveseljeni in povikšani. Napoleon pa se je mogel kmalo potem svojimu cesarstvu odpovedati in umrl je sam v pregnanstvu, s kakoršnim je poprej namestnika Kristusoviga terpinčil.

(Philothea.)

Obudovanje Ljubezni do Boga.

(Iz slov. rokopisa.)

O ljubezin mojiga serca, predobrotljivi Bog! ljubim te in te želim ljubiti na vekomaj. Ljubim te, kolikor te ljubiti premorem, pa še le ne toliko, kolikor bi te mógel in želel ljubiti; ako bi te mogel, kolikor bi rad ljubiti, bi te ljubil, kakor te ljubijo serafini, in kakor te ljubi Kraljica nebes, Marija. O ljubeznjivi Bog! o nar slajši Bog! o presercni Bog! — O Bog, kako si ti dober! o Bog, kako si ti sladek! o Bog, kako si ti lep! — Ti si neskončna lepota; ti si neskončna sladkost; ti neskončna dobrota! Ti si meni ljubši, kakor nebo in zemlja; ti si meni ljubši kakor telo in življenje; ti si meni ljubši, kakor moje lastno serce. Ti si moj nar ljubši perjatel; ti si moj nar boljši ženin; ti si moj izvoljeni ljubljene. Z ljubeznijo si ti moje serce ranil, o nar ljubši ljubljene! z ljubeznijo si ti moje serce ranil, presercni ljubljene! zato te ljubim iz celiga serca, iz cele duše, iz cele moči, in čez vse v nebesih in na zemlji; ljubim te, ker si ti takó ljubeznjiv, tako sladek, tako lep, tako imenitni Bog. O ti ljubi Bog, kako si ti meni ljubeznjiv in kako sladko je tebe ljubiti! Nič slajšiga ni, ne na nebu, ne na zemlji, kakor tebe ljubiti, in od tebe spet ljubljenu biti. Zato želim, hrepenim in hočem, se bolj in še bolj v tebe zaljubiti, tvojo ljubezin v svoje serce večpiti, in celo svoje serce v tebe vsaditi, da le v tvoji ljubezni živim, v tvoji ljubezni umerjem, v tvoji ljubezni ostanem večne čase. Amen.

Sanje od veseljne sodbe.

Silo veliko je bilo ljudstva, vse je sem ter tje šlo in sodbe čakalo. Zdi se mi, kakor bi nekteri bili še zmiraj bolj samopašni, dokler jih sodba ni zadela. Groza me je bilo, kako bo sodba zame iztekla! Ko proti neki strani gremo, se nam na enkrat truma jokajočih ljudi naproti pridervi, ki so bili že sojeni. Bili so take podobe, kakor so rogovilasti kmetiški fantje in drugi prederzneži, ki se jih zveličavni nauki ne primejo. Šumeče so nam naproti šli, se jokali in rekli: „Ven smo verženi!“ Zdad me je še le prav skerbalo, kaj bo z menoj! Precej in na to zadenem tamkej k Jezusu Sodniku. S strahom Ga od strani vprašam, kako bo z menoj? Vprašam večkrat zaporedoma, če je kaj upanja, da bi bil otét; tode nebeški Sodnik se derži kakor taki, ki se ne zmeni pravdosti; — kmal mi pa vender bolj prijazno reče: „Bo že no.“ — Zdad sim se malo osopel in odstopil, potlej pa ne vém, kakó in kaj je nasledvalo. —

Zanesi nam o Gospod!

Misijsko.

(Dalje.)

Nadalje pravi novi letnik za srednje-afrikanski misijon, da odreja zamurcev za duhovne, katehete itd. se zamore le v Evropi dognati; mora se pa gledati na obnebe: če je vstav za zamurce bolj prori jugu, bolje je. Potem je popisana zamurska naprava della Palma v Neapelnu. Ta naprava ima namen, zamurce iz sužnosti odkupovati, jih zrediti za duhovne ali rokodelce, in odraslene v njih domovino nazaj pošiljati, da bo vsak po svoji odreji vero v Jezusa

Kristusa razširjal. Čerenci se po frančiškansko preoblečejo in se kakor samostanski rejenci podveržejo vsim samostanskim naredbam in se učijo po načelih serafinskiga reda. Z osemnajstim letom se odločuje, kaj bo kateri, duhoven frančiškanskiga reda ali pa rokodelcec. To se dobro strinja, ker imajo že tako č. sinovi sv. Frančiška misijon v Egiptu in sploh na jutru. Po osemnajstim letu, ko se začetni nauki dopolnijo, se rejenci delé v 3 rede: v duhovne, samostanske brate ter rokodelce, ali pa sčetojake 3. reda, tudi rokodelce. Ker se ti zamurci ko sinovi serafinskiga reda odredijo za afrikanski misijon, torej ima frančiškanski veliki prednik ali general z njimi zapovedati. Vse tri ločine so odmenjene, po svoji odreji za misijon delati; povsod bodo po redovnih postavah po dva ali trije, zmiraj duhoven in neduhovni brat ali tudi terciar z njima, nikoli pa ne posamezno. Ko samostansko obljubo storé, morajo vsi tudi priseči, da bodo šli v Afriko, ako jih ne bo treba v napravi della Palma ali jih drugi veljavni vzroki ne zadržujejo. Kadar se bodo eni nekoliko izučili, bodo drugim postavljeni za učence, bodi si v vedah ali rokodelstvu, kuharstvu, vodstvu, vertnarstvu itd., de bo sčasoma vsa naprava vstav zamurcov. Kteri koli bodo v misijonu, kakor si bodi, oslabeledi, bodo v sobivališu della Palma pribežališe našli. Te postave so bile v obširnim komej mesec pred smertjo ranjega provikarja Knobleherja po O. frančiškanskim generalu poterjene, in precej nato se je ta naprava pričela. Leto pozneje je imela naprava že 28 mladenčev med 7 — 16 letom. Podučujejo se v kersanskim nauku, laškimi in arabskim jeziku, bolj odraščeni zmožni v latinšini številništvu, risanju in muziki; kteri za učenje niso, pa v raznih delih. Ranjki dobrotni kralj je dal napraviti veliko tavžent goldinarjev vredno prostorno hišo z vertam, kjer se bo napravila kmetijska šola. Vsa naprava se ohrani po dobrotljivosti neapolitanskiga mesta. V napravi je duh serafinskiga reda: ubožnost, ponižnost, pobožnost, prav kakor je primerno afrikanskim misijonom. Vodja in duša tega stanoviša je č. O. Ludvik de Casoreia. Ta vstav je ogledal v. č. g. provikar Kirchner in ga je pripravniga spoznal za rejše zamurcov svojiga misijona. Torej se je z generalom seraf. reda pogodil, de bo vstal sprejemal zastoj zamursko mladost, njih do šest na leto, le samo popotnino bo Marijna družba plačevala. Le ko bi naprava omagovala, bo Marijna družba stroške za svoje rejence nase vzela. Tudi nezamurski rejenci te naprave zamorejo v misijon iti. — Sprejemale se bodo pa tudi v Neapeljnu zamurske deklice v rejo. Pobožni neapolitanski kralj je namreč blizo velikiga mesta kupil hišo za zamursko deklisko sobivališče. Stiri nune iz nekiga florenškiga samostana vodijo to napravo, ki se je 2. rožn., 13 dni po smerti svojiga vstanovnika pričela s 14 zamurkami. Tudi le-té se bodo v redovnim duhu odredile, vender pa le nar bolj zmožne in zanesljive v misijon pošiljale. (Dalje nasl.)

Nektere iskrice.

Zpisal J. B.

Bog vse skrito vidi.

K svetimu Efremu pride gerda nesramna ženska ter ga v greh pregovarja.

Groza in sveta rudečica svetnika spreletí, molči nekaj časa in tiho premišluje. Na to pa odgovori, de hoče nje želje spolniti, tode na tistim kraji, kteriga bo on sam izvolil. Zapeljivka zadovoljna berž radovedno popraša, kje? „Na sredi terga,“ odgovori sveti Efrem! „O tega pa ne, osupnjena odgovori, ker sram naji mora biti v pričo ljudi!“

Ravno taki odgovor je sveti Efrem želel, rekoč: „Ako se morava pred ljudmi sramovati kaj taciga, ki so vender tudi večí ali manjši grešniki, koliko bolj naji mora šo le sram in strah biti, greh tako silno velik storiti pred Bo-

gam, ki je neskončno svet in vse nar bolj skrite dela dobro vidi!“

Nečista zapeljivka se je na to vsa osramotena, in razkesana spokornica na svoj dom vernila.

O de bi si vender vsak grešnik besede svetiga Efrema v serce prav globoko vtisnil, ter nikoli ne pozabil, de neskončno sveti Bog vsako hudo djanje, še tako skrito storjeno, dobro vidi in ga bo toraj gotovo pravično kaznoval; gotovo bi ne bilo toliko skrivnih strašnih in vilicah grehov doprnesenih!

Osoljena šala.

Sveti Feliks, pobožen minisk brat, je bil nekiga dne v hiši sodnika, na kteriga je sum letel, de se da rad z darovi podkupiti. Med pogovori sliši sv. Feliks na dvorišu sodnikovim tele mlo mukati, kteriga so mu bili res neki pravdarji v dar poslali. Sveti Feliks se posmeja in reče: „Poslušajte no, blagoviti gospod, kako to tele mlo prosi, za tistiga, ki vam ga je poslal, de bi o pravim času zanj dobro besedo rekli!“

Kdor maže, mu dobro teče, je navadin pregovor; tode teče mu le po zemlji: Bog je pa nespremenljivo pravičen Sodnik vsih ljudi!

Bukvarnica.

Svetiga Feliksa pelje nekaj imenitni pravdarski dohtar v svojo bukvarnico, mu skazuje silno veliko versto bukev, nekaj prav drazih, ter ga popraša, blezo hvale željan, kako mu te vse bukve dopadejo, kaj de od njih misli? Po kratkim pomislilu pogleda sveti Feliks na podobo križaniga Jezusa ali britko martro, ki je v tej bukvarnici stala ter pravi: „Mislim, de je veliko teh bukev samo zato bilo pisanih, de bi te velike bukve (pokaže na sveti križ) prav razumeli, kajti té so zapopadik vse postave in nam imajo biti vodilo življenja, kteriga se moramo vedno zvesto držati.“

O de bi pač vsi kristjani bukve svetiga Križa prav razumeli, in iz njih se učili tudi pot križa zvesto hoditi, število izvoljenih bi bilo obilniši.

Za učitelje.

(Poslano.)

Bilo je nekiga popoldne pred malim Šmarnam, ko nas z gosp. R. iz Grada in nekim ptujcem po cesti gredoč, ki poleg blejskiga jezera pelje, več kmetijskih otrok sreča, ki so po svojih opraviilih šli. Kako so se nek vedli, ko so memo nas sli? So morde, meni nič, tebi nič, boječe memo šli? O ne! Brez vsiga nepotrebniga strahu so nas pozdravljali: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ in mi njim odrekovali: „Amen na večne čase.“ Kaj pravite k temu izobrazovavei mladine? Je li ta lepa, močno stara navada kersanskiga pozdravljanja sama od sebe v teh mladih sercih pognala? Javaljne. Vsejano jim je bilo poprej zerno v tukajšnjih učilnicah. Očitna hvala tadaj grajskim učiteljem; drugim učiteljem pa, kjer še ne sejejo enacih zlatih zern, serčna prošnja, de naj unim enako delajo. „To je da, bi kdo utegnil reči, javaljne bi bili mestniga človeka samiga nagovorili, še manj pozdravili.“ Prijatelj, motiš se! Šel sim lansko leto z Bleda skozi Zaspe (od Grada kako uro ležečo vas) na unstran tukajšnje gore v silno globoko strugo, sum vode Radgone pri Dobravi gledat. Vernivši se srečam po samim nekaj otrok, in vsak me po kersanski šegi pozdravi, čeravno ni bilo kaciga duhovna zraven. Ko zunaj vasi pridem do voza, s kmetičem in otroci, se tudi neko dete oglasi, ki je utegnulo 6 ali 7 let imeti, rekoč: „Amen na večne čase (mende se ni moglo hitro spomniti, kaj de je pravo reči,) ter mu veselo nadome-tim, rekoč: Naj bo hvaljen Jezus Kristus.“ Tudi od več starih sim slišal ta pozdrav, in čim dalje od Bleda, tim pogostniši. Tudi ko nas je nekaj znancov o Binkoštih skozi nektare vasi šentjurske duhovnije nad Kranjem v Voglje potovalo, smo pogosto čuli kersanski pozdrav, ter iz tega sklenili, de ko-

likor delj je kak kraj od mesta in gosposkiga ljudstva, toliko bolj se čuje ta lepa navada, kar bi znalo resnično biti, ker v nekterih mestih ni zunaj cerkva od tega lepiga pozdrava ne duha ne sluha. (Pisaveu opomb: Tisto grajo smo izpustili; — se ne ve prav, kake so okolišine. Vr.)

Časništvo.

Iz Beča pišejo „Katol. listu“ med drugim: „Dnevnikov je v Beču (na Dunaji) mnogo, nar več malopridnih. Ali une, ki jih jest imenujem malopridne, ti bodo drugi imenovali nar bolji; taki le je svet! Govori se, de do dunajskih dnevnikov imajo nar več moč oni, ki se imenujejo sinovi Abrahamovi, pa niso . . . hudo bi se okanil, kdor bi mislil, de ti ljudje želé Mozesa obuditi. Mozes jim je velik barbar; imajo oni večih prerokov, kakoršni je na pr. Siller. O njem in njegovim „svetim letu“ (jubileju) ne je njajo pisariti, vsaka tudi nar manji malica in ničica se mora v misel vzeti: razglase raznih škofov našiga cesarstva za svetiga Očeta papeža pa slovesno ignorirajo (nič zanje nočejo vediti). Ne tajim velikih zaslug Sillerjevih za nemško narodnost, literaturo in jezik — v tem mu bodi čast; ali njegovi germeči spoštovavei mu pripisujejo kej več: kakor namreč katoliški pisavei imenujejo nesrečen čas, ki je bil pred Odrašenikam; tako so njim revne in črvice one stoletja pred Sillerjem, zlasti pa srednji vek, ko je bila papeška moč na verhuncu. In to ce kej reči! — V tacih dnevnicah, kaj pa de, boš zastonj iskal kersanske politike itd. — Zunaj „Kirchenzeitung-e“ bo katoliško politiko namestoval „Volksfreund“, in od 1. grudna „Gegenwart“.

Te liste tudi Danica čč. in vv. čč. svojim bravcam priporoči in priporočuje ter prosi, de naj noben pošten Slovenec ne podpira z naročilam listov, ki našo nar dražji reč, sveto vero, podkopujejo; to bi bilo pregrešno. Ti ljudje sovražijo ali saj zaničujejo nas, našo vero, našiga Boga, in ljubijo le naše denarje: se nam mar pamet mesa, de jim homo ko dolgouhi tovorili in njih brezbožne namene podpirali! Javaljne bi bili ti sovražniki resnice tako prederzni, ko bi jim katoličani njih truda ne plačevali, ki ga imajo s tem, de katoličanam casno in večno srečo podkopujejo. — Ti ljudje čertijo tudi vse dobre katoliške liste in jih išejo v slabo ime pripraviti in zatreti. „Volksfreund-u“ se je undan nekdo prederznil v obraz luskniti, de velja ta list „bei allen gebildeten als ein beschränktes Parteiblatt“. Ali si more kdo veči nesramnost misliti? Kolikor vemo, krajnsko duhovstvo sploh čisla Volksfreunda nad vso derhal dunajskih judovskih časnikov: tedaj gre vse pod bandero „des beschränkten Parteiblattes“. Upamo pa, de se ne homo motili, ako ravno to rečemo sploh in počez od vsiga duhovstva Avstrijanskiga. Ali kaj čuda? Sej smo že slišali, de ti judovski možje imenujejo vse „Partei“, ali pa „ultramontanizem“, kar je resnično katoliškiga. — Proč tedaj katoliški vere sovražne liste, in katoliške v roko! bomo zares, kar smo — katoličani.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane 21. grudna. S. Ljuba Danica! Iani osorej si nam marsikaj lepiga povedala od sv. ostankov serčniga spoznavavca Kristusove vere, sv. Feliksa, kateri bo zanaprej v mestni farni cerkvi sv. ap. Jakopa v Ljubljani v spodbudo in tolažbo vernim počival. Povej njegovim častivcam tudi letas, de se zamorejo od treh popoldne sv. dneva do petih popoldne sv. Stefana, kakor v god oblétnice njegoviga prenesenja popolnoma odpustkov vdeležiti, ako se v naznanjenim času v katerikoli cerkvi čisto spovejo, vredno obhajajo, in v tej cerkvi 1 očenaš, česeno Marijo in vero v priprošnjo sv. Jakopa, in pa 5 očenašev, česenh Marij in apostolsko vero v Papežev namen pobožno odmolijo. Kteri brati znajo, dobijo pa od

sabote zjutraj v zakristii slovenske ali nemške molitve za te odpustke.

Iz Kranjsko-gorenskiga piše med drugim „Slov. Prijatelj“: Da Slovenci radi in skerbno snažijo in popravljajo svoje cerkve, je že stara in sploh znana reč. — Po Kranjskim se je letas zopet marsikaj zgodilo v tem oziru. Tako n. pr. se je skoraj celo leto popravljala in lepoticila Ljubljanska stoljna cerkev, da bo, zdaj zapušena vdova, v novi opravi spodobno sprejeti zamogla svojiga prihodnjiga noviga zaročnika. (Že delj časa sploh znano in poslednjič še bolj potrjeno je, de nam je pričakovati precastitljiviga gospoda dr. Jerneja Vidmarja z dunaja. Vr.) Pa je tudi zdaj lepa tako, da človeka presune sveto zavzetje, ko v njo stopi. Stene vse cerkve so svetlo olikane, enake opravi beliga marmeljna, stebri enako olikani rudečkaste barve, kapiteli vseh stebrov kakor tudi oboki prezbiterija in glavnih dveh kapel bogato pozlačeni; — res lepotija, da enake se nikjer nisim našel, akoravno mi je bila prilika viditi že več katedralnih in tudi drugih lepih cerkev. Tudi orglje stoljne cerkve se pod vodstvom našiga mojstra Riharja popravljajo in nekoliko predelujejo. Sploh je resnica, da vis. čast. gosp. stoljni župnik Jož. Zupan lepó skerbijo, sebi izročeno farno cerkev bogato opraviti za pričakovano slovesnost vpeljevanja noviga knezovladika ter sploh za vredni tempelj lepih obredov škofijske cerkve. Stroški te poprave, ako sim prav zvedil, bodo znesli nek okoli 16 tavitent gold. — V novi ljubljanski Ternovski cerkvi se je ravnokar postavil tudi nov veliki oltar. Ima, kakor cela cerkev, šego čistiga bizantinskiga zloga in se smé pravi podobarski umotvor imenovati. Naredil ga je, kakor vso drugo cerkveno opravo, slavno znani M. Tome, podobar iz Št. Vida poleg Ljubljane. O takih delih pisati je težko, le viditi se morajo. Ako katero delo, hvali gotovo to svojiga mojstra. Posebno tabernakeljna se nisi v stanu nagledati. Ves je pozlačen in velja sam 500 gld. — In tako bi se o Ljubljani še lahko mnogo mnogo lepiga pisalo. — Ogledmo se še nekoliko po deželi. Pri Stari fari poleg Škofjeloke so dodelali ravnokar na cerkvenem zvoniku novo streho, kateri enake nima kranjska, in morebiti ne vsa slovenska zemlja. Po zlogu bizantinskem osnovana ima verh zvonikoviga obzidja na vseh čveterih voglih male stolpiče, zmed katerih kipi glavne strehe tanki verhuncer sterma in ponosito gori pod visnjevi nebeški obok. Pokrit je s svitlim kositarjem in se bli-ketá kakor žar svitle luci ogledovavcu na-proti. Ker je ob cerkvi tudi pokopalise, so postavljeni na verhe čveterih malih stolpičev angelji s trobentami, živa opomba vsem memogredočim za dan splošnje sodbe Božje. Da je k strehi tudi zidovje zvonikovo primerjeno, so se tudi lne zvonikove predelale, novi robci in pasi naredili, in se sploh vse osnovalo, kar je kolj bilo želeti za potrebno in pravilno olepšavo. Delo hvali tudi popolnoma svoje mojstre: blagorodniga gosp. Karla Sovan-a, c. k. stavbniga azistenta v Kranji, ki je načert napravil, Janeza Molinari-ta, zidarskiga polirja in Jakopa Karlin-a, tesarskiga mojstra iz Loke, katerih prvi je zidarske, drugi pa tesarske dela vodil. Prifarska cerkev je sitno silno stara. V svoji prvotni obliki je bila lepo starinsko delo; ali kakor sploh rado, se je tudi tukaj s poznejšim pridelovanjem in predelovanjem cerkev tako popačila, da nima ne prave stare in ne nove podobe. Ker je zraven tega tudi že zidovje poškodvano (kako bi tudi ne bilo? nad zunanje stene starinskih ladij se je zidal nov zid, in s tem se je vzela cerkvi zunaj pravilna oblika in moč, znotraj pa svitloba), so si sedanji visoko častiti in občno-spoštovani gospod dekan Franc Kramer že mnogo mnogo prizadevali, da bi se napravila potrebna nova cerkev, ali dozdaj se jim blaga želja ni spolnila. — V Gradu ob Bleškem jezeru so postavili to poletje nove orglje. Veljale so 1600 gld. Naredil jih je Peter Roje iz Podbrezj, ki se je že večkrat v svojim delu zvedeniga mojstra skazal. Tudi na Koroškem že mnogo njegovih del cerkve zajša, med drugim

izverstne orglje na Žihpoljah ob Dravi. — In tako bi lahko še prav veliko novih reči iz Kranjskega naštel, ali čas pri-ganja. Pa še drugo pot kaj, če Bog dal zdravje in čas: obedvoje je neprecenjen dar Božji. — To-le naj vendar le še povem, da solstvo na Kranjskem lepo napreduje. Vsako leto dobimo več novih učencov in novih sol. V Kranjski gori in na koroski Beli so zidali letas nove šolske poslopja, v Podbrezjih so ga predelali; tudi od mnogih drugih krajev naše domovine se enaki veseli glasi slišijo; mislim torej, da se bomo v oziru sol kmalo z vsako škofijo meriti za-mogli. Z Bogom.

Joz. Levičnik.

Iz Liboj 1. grudna. K. G. Blizo Celja na južni strani lepe savinske doline je skrit prav prijetni, pa zdaj zlo znan kraj. Liboje, zakaj iz njega peljajo razun nedelj ino praznikov vsaki dan po sto ino sto centov premoga v bližnje mesto Celje na kolodvor za karlo hlaponov, ino široki vozovi s steklenino naloženi grejo iz libojških skleninir (glazut) na vse kraje. Tukaj na veselih ribci, polnim globokih jam, iz katerih rudarji noč in dan črni premog kopajo, stoji mična cerkev sv. Neže. Pri nji se je v dan sv. Barbare obhajala cerkevna slovesnost, katere bodo pomnili mladi ino stari. Cerkev je bila seer lepa od zunaj, pa znotranjiga kinča je čisto pogršala. Oltarji so bili opereli, podobe cervice ino piškave. Sporočili so toraj rajni Gospod Janez Fridrih, posestnik libojških glazut ino jam, svojemu sinu, da naj da v cerkev sv. Neže dva nova mala oltarja za kakih 400 gold. napraviti; ali njegov sin, sedanji posestnik gospod Franc Julij Fridrih, je odločil v ta blagi namen osem sto gold. st. d. Njegovi glazarji zložijo 105 gld., ručniški oskerbnik Karl St. kupi srebrni kelih za 125 gld., gospodičine libojške kupijo lepo preprogo, zagrinjalo na okna, sveče, vence, ino kot prične Marto redijo 5 delavcev celih osem tednov. Vodja glazarjov omisli lep svečnik (cluster), rudarji pa zložijo še cez 210 gold. za lep mašni plašč ino cerkevne male svečnike. Kmetič M. B. kupi nov križev pot, dobre radodarne in za Božjo čast vse vnete serca grških farmanov, mali kot veliki, otroci kot starci, pa nanosijo svojemu duhovnemu pastirju do deset sto gold. a. v. ko skerbne čebelice. Steni denarji so se plačali 1 novi oltarji, nova leca z lepimi podobami, tabernakelj, kar je vse prav lepo izdelal po izreki vsih pričujočih gospodov Janez Vurnik iz Radolice, pa tudi še kamnit tlak, malarijo itd. Vse je novo ino lepo. Veljalo pa je vse skupej 2100 gld. n. d. — Plačano je vse. — Kakor blaga nevesta, lepo okincana, je čakala cerkvena sv. Neže svojiga ženina Jezusa Kristusa. — Naši mili visoko spostovani dikan in celjski opat, gospod Matija Vodušek, so prišli imenovano nedeljo, desiravno je hudo snežilo ino medlo, ter so nam nove oltarje, podobe, leca itd. posvetili, pa tudi srebrni kelih blagošlovili. Sami so potem na prižnico stopili, ino prav ljubeznjivo pokazali, da je hiša Božja nebesam podobna — kdor cerkev zlati, sebe ino nebesa zlati. Razložili so vse podobe svetnikov, posebno pa s. Barbare, od katere so povedali, zakaj da njo rudarji za svojo varhinja imajo, razložili napis, kateriga Jezus, nebeški učenik, na leri v rokah derži: „Ti so moji bratje ino sestre, kateri moje besede poslušajo ino jo v serci ohranijo.“ — Mislim, da so Njih besede Grižanam globoko v serce segle. Potem so še sami sv. maša brali, pri kateri je osem čast. gospodov streglo, Bog Njim poverni njih trud, pa tudi daj, da li se vsi skupej enkrat tam v naj lepši hiši nebeskiga Očeta v družbi svetnikov ino svetnic, katere tukaj častimo, po njih prošnji snidili. O kako lepa hvala se spodobi tolikim dobrotnikom, ki so cerkev tako lepo povzdignili, in olepsali; Bog jim daj za to časni in večni blagor!

Štajarsko. Tudi katolška družba sv. Pavla v Gracju je sv. Očetu Piju IX. poslala pismo milovanja in vdanosti in so gasekovski škof sprenili še s posebnim pismom in ga izročili apostolskemu poročniku De Luka na Dunaji.

Iz Celovca. Zavolj društva sv. Mohora naznanja

„Slov. Prijatelj“, da bo še dalje pri življenji ostalo, pa predstavilo se bo na cerkevno polje in se imenovalo bratovsina sv. Mohora, kateri bodo novi varh mil. knez in škol Valentin iz Rima odpustke pridobili. Ze so pisma šle v Rim in pričakujejo se v 2 — 3 mescih od ondot. — Letnina bo v prihodnje en nov goldinar. — Vsako leto bo družba izdajala dvoje „slovenskih večernic“ z micnimi povestmi, pesmicami, poduki itd., in majhen „koledarček“ z navadno pratio in drugim podučnim in kratkočasnim berilam, in po zmožnosti še kake druge bukvice.

„Slovenski Prijatelj“ bo donasal prihodnje leto pridige za nedelje in praznike, pridige po iavstanskih litanijah od v. e. g. fajn. Sim. Vilfan-a, pridige od bolj znanih svetnikov o raznih cerkvenih priložnostih, zadeve bratovsine sv. Mohora, cerkvene novice, ali tudi kaj politiskiga itd. Velja po pošti 4 gold. n. d. in izbaja 15. dan vsacega mesca.

V Terstu bodo dunajski Mehitaristi vstanovili sobivalise za mladence iz višjih stanov in jih bodo z lepo odreja v kersanstvu in vedah urili za derzino. Cerkev in derzavo. Razun gimnazialnih tvari se bo učila nemščina, italijansina in francoskova (tudi bi smeli pridjati še slovensinec). Sprejemali se bodo mladenci od 9 do 14 let. Placevalo se bo po 600 gold. na leto. Začetek bo prav za prav z oktobrom 1860, vendar se bo za pripravo že po 25. svečanu nastopniga leta mladost sprejemala. Zanesljiva jim bo dobro, ktere sreča doleti, de v to napravo pridejo.

Z Nemškiga. R. Revez človek — gnan na dve plati. Zadnji čas za zversenje Danicniga dopisa že umaša urne pete, in vender se mi oložno pero še komaj hoče zastaviti za kakoršnokoli nacerkanje nekoliko verstie. Volja me zene mogočna, vsaj v poslednjim listu naše Danice se kako plasticno za svoje uboštvo v posest si sprasiti in zavzemati mesto med njimi, ki se namenjajo z njo vred v novo letno mero negotove prihodnosti se preseliti; ali nekaka čudna moč, ki se je skor ne morem rešiti, hlapni spognjene perste, teži poprieto pero, zaderžuje že tako nespešne misli, čerta vse dobrovoljne pisavne namene. Podomane želje nekoliko bravev Danice — one so tista težna moč. Res, sam spoznam, de, ako te želje tudi zoper uborne dopise „Z Nemškiga“ merijo, se feti s kako posebnostjo in popolnarnostjo nikakor ne morejo oponasati, in če je slabost, bolj visoko ne more pisati, je ravno taka slabost tudi, ne znati po domace peresa voditi; ali vender se sme poprassati, ali bodo Slovencam te želje kaj koristile? Menim, de ne. Cast. vredništvo jih je ponizalo na stopnjo njim pristojne opravilnosti in obveljave, ker spozna, de, ako bi se jim volja po vsi meri spolnovala, se bodo iz dozdanje dremote, ki se je je mogel vender slehern že navelicati, se v veči zaspanost pogrezovali, ker v človeškem življenji, in toraj tudi v narodovim ni nobeniga obstanka; ali s časom naprej v prihodnost, ali s stanjem nazaj v vedno veči preterenost. Enakih želj razumna previdnost ne more čezmerno v edino pravilno veljavo potiskati, ako nove z napeno spreminjeva resničniga narodoviga blagra ovrati in zatirati vse potrebne rasti in natorniga težniga povzdigovanja narodove moči in olike. Danica ko olcni in edini list za vse verske, pravne in cerkvene zadeve slovenskiga naroda mora gotovo to namembo imeti, vsm svojim braveam po moči postreči. Vsak pa ve, de se versta njenih bravev speljuje od visotih gospodov do kmetia prostaka; vsak tudi ve, de se enakopisna hrana vsm enako ne prilega, in de olkani ne bo s kaj veseljem in pridam segal po spisih, ki so namenjeni neodlikanemu bravecu, kakor tudi poslednji ne bo hrepenel po sestavkih zanj nedosegljive visokosti. Zatoraj kaj je storiti v zadregah te očitne nezgode, kako si koristno opomoči v teh tsnih okolišinah? Danica ima po mojih mislih (in č. vr. se kaže, mi jih poterdi) poleg posebnosti slovenskiga obraza odločno namembo, nizave sklepati z visavami, ali s sestavki, ki jo

v enaki daljavi od obeh koncov, po sredi toraj merijo, ali pa s sestavki, katerih eni so urezani po zmožnostih bolj priprostitih, eni po zmožnosti bolj omikanih bravcov — s srednjimi vmes. Pervo, po edino srednji meri Danico vredovati, bo komaj mogoče, ali drugo, menimo, ni samo mogoče, temuč je potrebno. *) V poterjenje te resnice napred opomnim, da željenje po zgolj priprostitih spisih samo sebi škoduje in svojim nameram. Ako namreč po višavah praviga življenja ni, ki je edino le v gibanju, toraj v neprenehama napredovanju, bo tudi po nižavah vse živo in obstoječe se jelo kerčiti in zamirati. Ako spod in z obrašenih gorá ne priteko viri voda in potokov, ki se po planinskih nižavah razlivajo, bo neogibno nastopna suša vse palila; ako rahla dežna kaplja iz visocih oblakov ne bo močila zorane zemlje, bo vsejano zerno pač med terdo kepo poginilo; ako se med ramami ne vzdiguje živa pametna glava, bodo pač človekove podlage premikati se nehale, itd. Ako v višavah oliko zastaja, bo pač tudi ta eldorado — serčno zaželjavana popularnost ali podomačnost kmali djana na suho. Ker pa med nami edina Danica v to zadevne prostore slovenskim pisateljem odkazuje, jih je treba po bratovsko med saboj deliti. Ker nam manjka in bo morde dolgo še manjkalo dvojiga poslopja za podomače in viši pisanje, moramo se v eni hiši zložno in mirovito skupaj bivati. Slovenska reč se zdaj še prehaja po majhnih razmerah, in zatoraj se mora obojestransko enaka opravičenost vsiga preseganja zvesto ogibati. Ako bi se hotelo opominjati, da naj si viši (prav za prav je med nami še ni ne, razun, če vse v ta predal spada, kar ni urezano po malih povestih) pisanje posebej poljubno koč zida, in naj Danico podomačinskim potrebam prepuša, se utegne ta želja tudi narobe postaviti ter reči, da naj se raji podomačne hoteve po volji in potrebi oblasti po lastnih prostorih, ker je ravno med njimi razlika toliko, da se v edino, verh tega še redko izdajano Danico ne more enolično obsegati; in naj Danico blagovoljno prepusté višjim vsestransko tolikanj potrebnim prizadevam, ki so vživljajoči vir njih terdnosti in krepke rasti, saj rasti mora nazadnje tudi podomačnost; in časnik katerikoli že sam po sebi ni kaj pripravno izobraževalo za priproste ljudi, ker se za časa spremenljive oblike domače ljudstvo v svoji vednovečni enoterosti pač malo meni. — Nadalje se urekava, da duhovni viši omike dovolj dobivajo po ptujih slovstvih, in domačiga za to treba ni. Prav. Ali po ptuje zučen, po ptuje bo pisal, ker pisanje je olike dihi; v slovenščini neznanec, po domače bo nemec. Hrušovo deblo se ne vzraša v jablano, in hrast ne dela lipoviga cvetja, ako ga pa, je umetnija, ni naturnost; ta je stanovitna, una redka. To resnico med nami vender vsak tanko spregleda, kdor le hoče. Kaj tedaj je prav za prav ta klic in želja po popularni pisatvi Danice? Ali je znamenje resnične previsokosti nekterih spisov? Ni mogoče; slovenščina v zibeli se ne more še spenjati po verhovih sivih gorá. — Ali je znamenje neogibljevih, le po Danici potolažljivih pastoralnih potreb? Kdo bi to mislil. Kaj je tedaj? Po mojim in družih dozdevanji so ti klici le žalostni vzdih iz dozdanje zastarane oterpjenosti domačiga, edino pristniga življeja, so vzdih iz občutene okornosti, napravljene po neznanjskim zanemarjanji naše ljube slovenščine. Naj se poterpi po moči z njeno nejevoljo in streže njenim željam, kolikor se more brez občnega kvara; ali kar se spozna za resnico in neutajljivo potrebo, naj se možato in resnobno speljuje, ker se morde obotavna zamuda praviga trenutka nikdar več popraviti ne da. Zatoraj pišimo, kakor kdo more, **) in urnih rok znašajmo tvarino za Danico, da je bo vredništvo dovolj imelo na zber; ne gradimo spisam ne visokih

ne nizkih mej, in naj se domače pisateljska moč neovirama razodevle; kakor je kterimu dano, naj orje po Daničini njeni in kdor v sebi čuti nagnjenje do pisanja, naj ga verno spolnuje, zakaj „Bogu boš mogel odgovarjati, ako zakoplješ za pisanje dani talent“ pravi sv. Salezjan. — Ako se toraj nižave preobležene čutijo od vzhajajočih veršin, naj se sprostró, da bodo tolikanj ložej nosile kopé, saj natora sama tako napeljuje, da so goré v znožji naj širji, in kolikor bolj gredo na visokost, toliko bolj tudi na širokost, in ne narobe. — Eno potrebo pa ta želja vender razodevle, in sicer, da bi se kaj bolj gibale zmožne roke in primerne reči spisovala za priprosto ljudstvo, ker té bodo njegova tečna vsakdanja hrana in Danica — zabela vmes.

Ako pogledamo sedanjimu razvihanemu svetu v premenljivi obraz, moramo spoznati, da je viši izobraževanje tudi slovenščine med nami velika potreba. Ker pa ni tukaj prostora za nadaljno razgovarjanje o tem, zavrnem bravec na poseben obširni spis, ki sim mu popotni list za med slovenski svet ravnokar podpisal. Opomnim le memogredé, da je med nami nastopil dušni boj, ki mu je jezik vnanje orožje; in da slovenska okrajina ni zapert raj, mende vsak več. — O dozdevnim počivanji političkih snovavcov, ki Evropin obraz predelujejo, novo pravnost umišlujejo, se natihamo vzdiguje katoliški duh s svojo dušno močjo in materialni sili, ki keršanstvu veljavo taji v politiki in državi, vojsko napoveduje v znamenje, da vkljub mlačnosti in spridenosti, ki nas obdaja, še zmiraj med človeštvam gospoduje in enako moč premore, kakor ob času Apostelnov. Boj se je pričel; mogočne trume se nasproti postavljajo; orožje je ojstro nabrušeno, iz terdiga jekla kovano in vajena roka ga bliskama suče; na kateri strani le bo zmaga? Slovenci! to mora tudi nam mar biti, ker tudi nas zadevle, zatoraj kaj več od tega v prihodnjim letu. —

Razgled po keršanskim svetu.

Vdova bana Jelačića, piše „Kat. list“, je romala v Jeruzalem.

Dunaj. Vsi darovi za obljubno cerkev (ki se zida v spomin otetve cesarja Franciška Jožefa iz morivceve roke) znesó čez milijon in šeststotavžent gold. (1.602.585), razun tega še znatin znesek zlata, srebra id., tudi še več tavžent dolga in v pismih. Stroški dozdej znašajo 861.098 gl.

Pri cesarskim obedu 10. t. m. so bili med družimi tudi: kardinala Raušer in Švarzenberg in beneški patriarh.

Severinska družba je na svoje pismo do sv. Očeta dobila prijazin odgovor. Sv. Oče se veselí nad sinovsko ljubeznijo, vdanostjo in čenjenjem, ki jo ima družba do Njih in do sedeža sv. Petra, in pravijo, da jim je to pismo še veliko večí blagočutje do te družbe obudilo. K sklepu družnike nagovarjajo, naj ne jenjajo k Bogu ponižno in stanovitno moliti, da bi svojo Cerkev iz vsih stisk rešil, jo z zmiraj častitljivšimi zmagami ozališal. Njim v Njih stiskah pomagal in Jih tolažil, sovražnike sv. Cerkve in apostolskiga sedeža pa na pot resnice, pravice in zveličanja zavarnil.

Tirolski zvesti sinovi katoliške Cerkve so poslali sv. Očetu prelepo pismo, v katerim mu svojo zvestobo, vdanost, milovanje in ljubezen naznanjajo. Prav primerno pravijo med drugim, da gerdi prekucuhi imajo znamenje Kajnoviga zaverženja nad seboj, ker so svoje očetomorske roke vzdignili nad Mazitjenca gospodoviga.

Tudi Dunajčani iz vsih stanov bodo mende sv. Očetu v pismu svoje milovanje in detinško vdanost naznanili.

V Meninu na Moravskim so undan s poda hiše, ki je gorela, zlekli pečeniga in ko ogel černiga človeka. Kako je bilo to? Bil je pijanec, malo poprej pijan domú prišel, se neki z ženo skregal, v jezi na pod šel in tam hotel prenočiti. Tamkej, je vidati, je s klinčki tobak zažgal in z lulo

*) Prav po naših, in upamo, da tudi po mislih čč. in vv. čč. bravcov. Vred.

**) Vsi hočemo med seboj malo poterpeti, ako ni vse po vsaciga volji in misli, in zedati se „v ljubezní“. To nam bo v prid, poštenje in zveličanje. Vred.

v ustih zaspal, v spanji mu pade lula iz ust, oginje se vname in začne goreti. Ko se zbudi, je prednji del že gorel, de ni mogel ven, in beži v zadnji del, tode po vseh straneh od ognja obdan ne more več dole, se na pod verže in glavo pod salmo vtakne, in v tem stanu so ga našli tisti, ki so goreče brune dole metali. Ljudje so rekli: „Kakoršno življenje, taka smert!“ (Hlas.)

Z Vratislava. V šestih letih, kar vlada v. č. knez škof dr. Förster, se je število katolicánov več kot za 60.000 razmnožilo; 40 novih šol je ustanovljenih, 13 samostanov in cerkvenih družb se je zopet razcvetelo, drugi se imajo napraviti.

V Požonji je 24. u. m. umrl bivši bistrski škof Jozef Rudniansky v 73. letu svojega življenja.

Iz Petrograda pišejo od Šamil-a, mohamedana in poprejšnjega vojvoda na Kavkazu zoper Ruse, ki ga zdaj Rusi vjetiga imajo, in pripovedujejo med drugim: Kadar vidi plesati, se ne more prečuditi, de kristjanje brez vsaciga pametniga namena svoje telo tako natezvajo. — Tudi v kazališu bi bili radi, de bi bil Šamil stermel, on pa je bil merzel in neobčutljiv pri tih človeških izmišljarijah.

Afrikansko. Č. O. Reinthaler, iz reda sv. Frančiška, ki je z g. provikarjem Kirchnerjem v misijon šel, je zdaj v Selalu blizu Asvana, to je, na kraji Egipta, kjer mislijo novo misijonise napraviti, in piše, de je kraj prav pripraven za novi misijonski štacion, zlasti je mende tamkej bolj zdrav in tudi vetrovam odpert, tedaj hladnejši kraj kot drugod.

Francosko. Kam pripeljejo romani in druge kužljive bukke, poslušajte in zgledujte se! — Na Francoskim ste bile unidan pred sodnijo mati in njena hči, zatoženi, de ste hčeriniga otroka živiga sežgali. Kakošni ste te osebi? Mati je že veliko let od moža ločena, hči pa je v branji romanov (kužljivih bukev) odrasla in se iz tega zlodjeviga branja tako izobrazil, de je bila s šestnajstim letam nezakonska mati. — Obé ste tajile pred sodbo otrokomorstvo, drugo ste priterdile. K ti ostudnosti se je bila še ena prič, star krajač, med sodnjo obravnavo končala samo sebe. — Škofovske liste pač prepovedujejo na Francoskim, za gerde spise pa nimajo uijzde. Ker pisači, barantači, posojači peklenskih romanov in družih zaljubljenih in pasjih bukev premalo berzde imajo, so dolžni berzdati starši otroke, učeniki učence, gospodarji domače, de bi se v tako branje ne podajali, zakaj ni ga bolj nesrečniga človeka, kakor nespametni braveci in braveke kužnih bukev. Tako branje človeku vero oslabi ali poropa in vse blage čutila zamori, za tem pa vse drugo hudo nasledva.

Lombarsko. Zastran samostanskih in cerkvenih posestev v Lombardii je dolgi prepir v Zürich-u po avstrijski želji poravnat: ne smejo jih nadlegati, temuč unim redam, kterih Piemont noče terpeti, se bo čas določil, do kdaj naj svoje dobra poprodajo in se izselijo.

Rimsko. Sv. Oče so škofu v Bergamu pisali tolaživno pismo zavolj tega, kar so mu gerdi prekucuhi takrat prizadeli, ko se je bil neki posvetnjak celo na prižnico spravil in sveti kraj s posvetnim ogovorom oskrunil, in je bil škof ukazal nato cerkev — kakor oskrunjeno — zapreti. Papež so še škofovo djanje poterdili in pohvalili in opominjajo vikšiga pistirja, de naj se tudi nadalje stanovitno poganja za reč Božjo in njegove sv. Cerkve itd.

Kdor misli de je puntarjev sram, se močno moti; ti gerdobueži se tako lažejo čez Rim, zlasti na Lombarskim, de bi deset pisavcov ne bilo zadosti, njih laži in obrekovanja ovrčati, pravi Volksfrd. — Sv. Oče so močno ginjeni zavolj tako priserčnih pisem katoliških škofov in jih bodo v natis dali. Tudi lombarski škofje so se jeli gibati. — Odpad puntarskih okrajin je napravil, de vsaki teden štirsto tavžent tolarjev manj davkov prihaja. Zarés velika škoda za rimsko deržavo!

Za sv. Očeta vse poštene katoliške sereca toliko bolj

goré in vrejo, kolikor delj zmešnjave na Rimskim terpe in kolikor hujši se prekucovavci pertijo zoper vero in pravico. Po serčnih in neprestrašenih glasih francoskih škofov so začeli tudi po Nemskim in drugod katolicáni svoje misli razodevati. Z Dunaja, Linca, iz Freiburga, Monakova, Kolina, Vireburga, Speiera, Augsburga, Ahena, Hildsheima, Erfurta, Danzike, Moguncije, Regensburga, Monastira in družih krajev so katolicáni pisma od tavžent in tavžent vernih katolicánov podpisane poslali sv. Očetu, s kterimi naznanjajo Kristusovemu namestniku, kako silno jim je pri sereu blagor rimskiga stola in sv. Očeta in kako močno se jim studi tatinsko in roparsko počenjanje tistih, ki hočejo svetno vlado rimskiga sedeža razdreti. V Monakovim se zmiraj terpi podpisovanje. Že so na pismu eden ministerskih svetovavec, šest deržavnih svetnikov, več mož zmed prvih deržavnih pravnikov, namreč udov naj višji sodnije, in družih nar bolj čistanih imén veliko. — Enako v Vireburgu. — Po drugi strani pa spet imenitne nemške mesta, kakor Paderborn, Vratislav, Ahen, pošiljajo od nštevilnih množic podpisane pisma in prošnje do pruskiga vladarja, de naj brani pravice rimskiga stola. K temu se zmiraj bolj množijo nabiranja darov za sv. Očeta. V Kolpingovih „Volksblätter“ se med drugim bere: „Zlatiga Napoleona in zlatiga Viktor Emanvela položimo pred sv. Očeta, milujoči, de živih položiti ne moremo!“ V Bratislavu je daroval neki grof 100 tolarjev; knez škof Förster 1000 tolarjev itd. — Tudi španjolski škofje so množico vdatnih pisem pisali do sv. Očeta v ravno tistim glasu, kakor francoski.

Angleško. Kardial Wiseman je v Rim popotval, de bo blizu sv. Očeta v času britkosti. Šel je skoz Pariz in je bil pri Napoleonu. Sploh se govori, de ima sporočila osebne dobrovoljnosti kraljice Viktorije do sv. Očeta.

Angleški list „Morning Post“ je nevoljiv papežem za hvalo, de so v Rimu napravili sobivališa (kolegije), ktere Francozi, Španjoli, Nemci in Amerikani obilno obiskujejo, in pravi, de je že preveč škofov, mnihov in cerkev v Rimu, in kdor jih množi, de je nar veči sovražnik rimzkiga ljudstva, „ktero lakote merje.“ Tode premeteni krivoverski, in krivopolitiški list je pozabil, de govori od Rima in ne od Londona, ker ne v Rimu, ampak v Londonu ljudje lakote umirajo. V Londonu je zmed 5 ali 6 ljudi eden ubožin, v Rimu pa eden zmed njih 60, reci šestdeset; beraštvo v Rimu ni znano.

Mexico (Mehiko). — Po Ameriki pa spet „liberalci“ prav goropadno gospodarijo. Kaj so ti „liberalci.“ od kterih se tolikrat sliši po časnikih? Po besedi bi se jim reklo „radodarniki“ češ, de vse privošejo, privolijo in radi dajo. — vidili pa bomo kmalo, de se rajši pograbiijo. Zamoglo bi se jim tudi reči „osrečevavci.“ desiravno so v resnici „nesrečevavci;“ imajo namreč vedno srečo ljudstva v ustih, so pa prava nesreča in smertna kuga ljudstva. Obetajo kakor kača v raju, in dajo tudi kakor kača v raju, namreč: revšino in britkost na tem, pekel na unim svetu. Kaj tedaj radodarneži in osrečevavci na Mehikanskim počenjajo.

„Liberalni“ predsednik v Mehiki je ukazal s silo ugrabiti sreberne posode dveh naj imenitnejših cerkev, ki so jih bili duhovni v hiši španjolskiga poročnika spravili, in poslal jih je, de bi pušk in reči za vojsko za nje pribarantal. V drugim mestu (Oojaca) je osrečevavec častite očete Avgustine, Franciskane, Karmelite in usmiljene brate iz dežele spodil in njih imetje pograbil, ker so zoper cerkvenoroparsko postavu ugovarjali; tudi velikiga namestnika in njegoviga tajnika je ravno zavolj tega v Kalifornijo pregnal, in večidel fajmoštrov je moglo svoje fare zapustiti. Iz zvonov so „osrečevavci“ kanone lili. To je verska prostost, ki jo je predsednik razglasoval. Mnihe so zapirali in preganjali. Nekiga duhovna so zaperli, ker ni hotel sv. zakramentov podeliti roparskimu generalu na smertni postelji.

zato, ker ni hotel svojih roparji preklicati. — V San-Luis-Potesi so osrečevalci duhovstvo prav osrečili, mu pobrali dobra in posestva, odpravili štolo, in naznanili, da bodo sami kerševali in druge cerkvene opravila zverševali, in pa — zastonj. Iz Zacatecas-a je moglo skoraj vse duhovstvo bežati. Klošter Gvadalupe so hotli osrečevalci pred vsim osrečiti, češ, da mu hočejo prizanesti; čez nekaj dni pa so ga ob desetih ponoči napadli, minihe izpodili in ga do čistiga oropali. Ljudje so bili siti tacih „liberalnih osrečevalcev“ in so jih hotli s silo ustaviti v njih ropanji. Ti demagogi — ti „dobri prijatli“ ljudstva pa so bili pripravljeni, so ljudstvo s kartecami počastili, kakih 12 pobili, kakih 30 vsačili, eniga na mestu vstrelili. To je tista zlata, prelepa prostost in svobodnost, ki jo osrečevalci ljudem obetajo. Taki osrečevalci se zlasti ob času puntov kažejo; to skušajo na Laškim, kjer razuzdana puntarska vojna take strahovitosti počenja, da si jih naše pero ne upa zapisati. Bog nas obvari njih prostosti in osrečevanja! V mirnih časih pa se k takim nesrečam priprave delajo, kadar so napačni glavariji pri ojesu, — se priprave delajo ali za lastno ali pa za druge dežele, kakor na Angleškim, ki tožijo, da je prišla vlada v slabe roke, možema Palmerston-u in Russel-u. Naj starši (rimski) tron v Evropi razdreti, njegove naj svetejši pravice z nogami taptati, to se šteje na Angleškim perva stopinja k napredstvu. V zbornici (parlamentu), v časništvu, v očitnih in osebnih druščinah se dan na dan trosijo obrekovanja in laži čez papeževo vlado, in pri vsi svoji goropadnosti so vender dosti tenko osnovane, z njimi občinstvo slepiti. Prenapete protestanske vraže in laži zoper katolicanstvo so se globoko v državni življenj vkoreninile in ga kakor peklenko mašino gibljejo zoper katoliško cerkev. Russel je pred nekaj leti zakvakal: „Nič več papeštva!“ in je grenko sovraštvo in prepir vnel med protestanskimi in katoliškimi prebivalci na Angleškim, sam sebi pa je s tem zapravljal pri vsih spremišljenih ime modriga državnika. V ravno to napako je vprežen Palmerston, mož, ki po vsi Evropi dosti slabo slovi. Ta ministra, z veliko derpalijo ob strani, zdaj godeta sovraštvo zoper Rim in katolicanstvo, časniki in prenapeti protestantje pa za njima plešejo. Naj gledata pa gospoda, da svoje lastne dežele v jamo ne pahneta, ko jo Rimu kopljeta. V Rimu poprave! to derndrajo neprenehama sovražniki rimski, pred svojo vežo pa imajo gorate kupe smeti. V sredi obilnosti v London-u domuje smert za lakotjo, pravi Volksfreundov dopisnik. Angleška gornja zbornica sama priča, da zmed prebivalstva 3.993.407 v 34 mestih jih čez polovico (2.197.388 ali 52 $\frac{1}{2}$ odstotka) ne obiskuje nikakorsniga kraja kacija česčenja Božjiga. — Na to naj bi tisti možje svoje oči obracali, ki hočejo Rim s svojimi popravami osrečevati, bi bolje storili, ker slehern lahko sprevidi, kam tako brezboštvo na zadnje pelje. Kako vmemljivi so taki zatatvino, rop, punt, skrivne društva in za vse hudo!

Predsedniku republike v St. Domingo, generalu Santoma, so sv. Oče v poslanim listu srečo vošili k nastopu njegove službe, in nasvetovaniga vikšiga škofa Antonia Marija Cerezano poterdili. Šen-dominški listi se prav veselje, deso jim sveti Oče rojaka vikšiga pastirja dali.

(Mortara in judovsko modrovanje. Po mislih, gotovo judovskih, iz Pariza prištevajo jud Mortara nastopnemu kongresu keršanskih vladarjev, da bi mu njegoviga keršeniga otroka v njegove judovske roke zročil in se vé de, tako pomagal ga pojediti. Lepa naloga za kongres! Kaj si judovski časniki vse ne prederznejo! De rimska vlada keršeniga otroka v njegovo svesto nevarnost in pogubo noče judovskemu očetu zročiti, to imenujejo časniki, in za njimi tudi „Laibacherica“ entsetzlichen Missbrauch der Autorität, der mitten im 19. Jahrhundert an die düstersten Zeiten des Mittelalters erinnert. Mi k temu modrijanstvu

samo to le pristavimo: Ako je „entsetzlicher Missbrauch“, kristjana ne v priložnost pustiti, da bi se zopet pojubil, je še „entsetzlicherer Missbrauch des 19. Jahrhunderts“: einen Menschen zu vergöttern, dem weder die Religion, noch die Heiligen heilig waren, kar se mende tudi „im düstersten Mittelalter“ ni zgodilo.

Duhovske zadeve.

Šent-Gotharška fara je koprivniškemu lokalistu gosp. Fr. Zaveršnik-u podeljena. Koprivnik je torej 6. t. m. razpisan. Čateška fara je bivšimu kuratu usmiljenih sester v Zagrebu gosp. Ferdinandu Rebič-u podeljena.

Dobrotni darovi.

Za afrikanski misijon:

Neka dobra duša iz Jarinjske fare po Nj. M. A. M. 100 gld. n. d. za odkupljenje zamurčka ali sicer za misijonske zadeve.

Za misijon gosp. Olivieri-a:

Iz noviga mesta po škof. pisarnici 5 gld. 25 kr. n. d. (Darila za sv. Očeta prihodnjic datje.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. R. na D.: Že pred več tedni smo pisali; se je neki zgubilo. — G. O.: Vaša pesmica se nam je po nesreči zgubila. — G. A. N. v N.: Smo založništvo opomnili in upamo, da dobite.

Cerkveno slorstvo.

Večni mesec za žive in za mrtve; spisal in na svitlo dal za novoletne, godovne in druge darila L. J., duhoven ljubljanske škofije — z dovoljenjem visokostitljive namestnije ljubljanskiga škofijstva. — Te bukvice so v natisu in upamo, da kmalo po Božiču se bodo že zamogle dobivati pri Gerberji in Kremžerji. Obsegale bodo dve poli in bodo opravljene v prijetnim zavitku kakor dobro znana „Stezičica“ ali bukvice sv. Alojzja. V večnim mesecu je za vsaki dan mesca malo prav druziga in različniga blaga. Večkratne pritožbe, da se za nedeljske sole pogreša kacij bukvic, so k temu delicu po nekoliko priložnost dale.

2. Že dostikrat je bilo vprašanje, če bo „Cerkveni govornik“ še izhajal? Nismo sicer še nad njim do čistiga obupali, pogreša se pa moči in delavnih rok; je pa še nekaj iztisov perviga letnika dobiti (celi letnik po znižani ceni 1 gld. n. d. pri Gerberji) z dobrim blagam, ki jih za zdaj priporočimo.

Vabitev

k naročevanju na „Zgodnjo Danico“ je obširno v prejšnjim listu. Torej danes le samo pogoje za naročevanje še postavimo.

Zgodnja Danica velja:

Za celo leto po pošti	2 gold. 70 kr. n. dn.
Za pol leta po pošti	1 „ 35 „ „
Za celo leto v tiskarnici	2 „ 12 „ „
Za pol leta v tiskarnici	1 „ 6 „ „
Za pošiljanje na dom v Ljubljani se plača —	„ 20 „ „
Ako je treba napis med letam prenašati —	„ 15 „ „

Opomba. Odpravnitvo želi, da bi stari naročniki z naročnino poslali natisnjeni napisni listič, na katerim naj se tudi popravi, ako je v napisu kaka skaza.

Zdaj pa urno, naročnina! de ne pride zapoznina!

Luka Jeran,
vrednik.

Jožef Blaznik,
založnik.